

בבית המשפט העליון

רע"א 3005/02

בפני: כבוד השופט ד' דורנר

המבקשת: SMITHKLINE BEECHAM P.L.C

נגד

המשיבים: 1. אוניפארם בע"מ
2. תרימה בע"מ
3. זבולון תומר

**בקשת רשות ערעור על החלטת בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-
יפו מיום 4.3.02 בבש"א 3068/02 (ת.א. 2417/00) שניתנה על-
ידי כבוד השופטת א' חיות**

בשם המבקשת: עו"ד ריצ'רד לוטי; עו"ד דניאל לרנר

בשם המשיבים: עו"ד עדי לויט

החלטה

בתאריך 28.8.00 הגישה המבקשת לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תובענה כנגד המשיבים,

שבה טענה, כי המשיבים פגעו בקנייניה הרוחניים בנוגע לתרופה מצליחה שפיתחה נגד דיכאון.

בגדר התובענה הגישה המבקשת בקשה להורות, כי החקירה הנגדית של שני עדיה המרכזיים -

מדענים המתגוררים באנגליה, אשר הגישו תצהירי עדות ראשית, תיערך באמצעות כינוס-וידאו (Video

Conference), נוכח סירובם של העדים להגיע לארץ בשל המצב הביטחוני.

בבקשתה ציינה המבקשת, כי ניסיונותיה לשכנע את העדים להגיע לארץ על-מנת לתת עדותם בפני

בית-המשפט, נכשלו.

המבקשת טענה, כי אין באפשרותה לחייב את שני עדיה מאנגליה להגיע לארץ על-מנת להעיד, הגם שעדויותיהם מרכזיות ומהותיות לתובענה. המבקשת הסכימה לשאת בכל העלויות הכרוכות בשליחת נציג מטעם המשיבים לחוץ-לארץ לשם עריכת החקירה הנגדית באמצעות כינוס-וידאו.

מנגד טענו המשיבים, כי המבקשת לא הצביעה על מקור חוקי, המסמיך את בית-המשפט לאפשר מתן עדות בדרך של כינוס-וידאו במשפט אזרחי. כן טענו המשיבים, כי הבקשה לעריכת החקירה באמצעות כינוס-וידאו לא נתמכה בתצהירים מטעם העדים. לטעמם, מדובר במסמכים הנחזים להיות תצהירים, שכן נערכו בחוץ-לארץ, שוגרו בפקסימיליה לארץ וחתומותיהם לא אומתו.

בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטת אסתר חיות) דחה את הבקשה וקבע, כי על העדים להתייצב לחקירה נגדית בארץ, שכן המצב הביטחוני כאן שורר לפחות כשנה וחצי, ולא נשמעה כל טענה בנוגע לחששם להגיע ארצה במועדים קודמים שנקבעו לשמיעת הוכחות, הגם שמועדים אלו, בסופו של דבר, בוטלו בשל אשפוזו של ב"כ המבקשת. כמו כן, קבע בית-המשפט המחוזי, כי מסירת עדות באמצעות כינוס-וידאו טרם הוסדרה בדין הישראלי. וכך הסביר בית-המשפט המחוזי:

האיום הביטחוני על מדינת ישראל מלווה אותה מאז שהוקמה. אכן, המצב הביטחוני בארץ מאז ספטמבר 2000 אינו פשוט, אך נעשה מאמץ מתמיד על-ידי כל הגורמים המופקדים על כך, כמו גם על-ידי האזרחים עצמם, לאפשר את המשך שגרת החיים בארץ כסדרה ומאמץ זה יש לו חשיבות עליונה, אחרת תושג מטרת הטרור - לשבש ולשתק את מהלך חיינו.

מטעם זה, אני סבורה כי גם אם ניתן לראות בסעיף 13 לפקודת הראיות מקור חוקי להשמעת עדות בדרך של כינוס-וידאו, אין לקבל את הבקשה שבפניי, וזאת על-מנת שלא לעודד או להצדיק הימנעותם של עדים מלהגיע לישראל. מתן לגיטימציה לגישה מעין זו על-ידי בית-משפט ישראלי, יש בה כדי לפגוע במאמץ הגדול המושקע מידי יום בשמירת הנורמליזציה בארץ, על אף ולמרות אירועי הטרור והדבר אף עלול להשליך באופן מקיף, גורף ובלתי רצוי על סדרי הדין במספר לא מבוטל של הליכים, בהם מעורבים גורמי חוץ ועדים מטעמם.

מכאן הבקשה שבפניי. המבקשת חזרה על טענותיה ולפיהן עדיה הנם עדים מרכזיים, אשר עדותם חיונית ומהותית לתובענה; ומאחר שאין באפשרותה לחייבם להגיע לארץ למתן עדות, יש להתיר לערוך חקירה נגדית באמצעות כינוס-וידאו.

המשיבים תמכו יתדותיהם בהחלטת בית-המשפט המחוזי.

החלטתי לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות ערעור וכאילו הוגש ערעור על-פי הרשות שניתנה. דין

הערעור - להתקבל.

סעיף 13(א) לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א - 1971 קובע:

לפי בקשת בעל דין במשפט אזרחי רשאי בית המשפט, אם נראה צורך בכך למען הצדק ולפי התנאים שהורה עליהם, לצוות שעד או כל אדם אחר ייחקר בתצהיר על-ידי אדם פלוני ובמקום פלוני שמחוץ לתחום שיפוטו של בית המשפט, ורשאי בית המשפט ליתן הוראה בכך דבר הכרוך באותה חקירה כפי שיראה סביר וצודק, ורשאי הוא להתיר לכל בעל דין להגיש את פרוטוקול העדות כראיה באותו משפט.

לנוכח העובדה, כי אין באפשרות המבקשת לאכוף על העדים מטעמה להגיע לארץ על-מנת להעיד, ולנוכח טענת המבקשת, כי מדובר בעדויות מרכזיות ומהותיות לתובענתה, הגעתי לכלל-דעה, כי, בנסיבות העניין, האיזון הראוי בין האינטרסים המעורבים בסוגיה מחייב את שמיעת העדויות בחקירה נגדית באמצעות כינוס-וידאו, והדבר עדיף מאי-שמיעת עדויות אלה בכלל.

על הפרשנות שיש לתת לסעיף 13 לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א - 1971 עמד ד"ר שלמה

לוי בספרו "תורת הפרוצדורה האזרחית, מבוא ועקרונות יסוד" (1999) בעמ' 114-115:

... הפרשנות המחמירה של סעיף 13 לפקודת הראיות חייבת להשתנות. האמצעים הטכניים הקיימים כיום מאפשרים הקלטת העדות בעזרת מיכשור של וידאו ואמצעים אלקטרוניים אחרים, שיוכלו לתת תמונה, פחות או יותר ברורה, על מהימנותו של עד, שאפילו חקירתו בחקירה שכנגד הוקלטה.

השיקול שגביית העדות בחו"ל תמנע מהשופט התרשמות ישירה מהעדות פחת בהרבה בחשיבותו וכך גם האבחנות בין התובע לנתבע.

אני מקבלת איפוא את הערעור ומבטלת את החלטת בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו. החקירה

הנגדית של שני העדים מטעם המבקשת תיערך באמצעות כינוס-וידאו.

המשיבים יישאו בהוצאות המבקשת בסך 20,000 ש"ח.

ניתנה היום, כ' בתמוז תשס"ב (30.6.02).

שׁוֹפֵט ת

העתק מתאים למקור L02.02030050
נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח.
רשם

בבית המשפט העליון פועל מרכז מידע, טל' 6750444-02
בית המשפט פתוח להערות והצעות: pniot@supreme.court.gov.il
לבתי המשפט אתר באינטרנט: www.court.gov.il